

(Бүтүүтүн 3-с сүр. нөр).

Ылчаты пинтигэ ор сыллаах ситиинилээх үдэтин, оройуон общественнай олоһор активнай ыһтыытынан иһин. Сылан орто оскуолатын география устуутала Егор Дмитриевич Манаровка райсовет президиумун уурбаарынан Чурапчы оройуонун бочуоттаах гражданинны ата иһэрилиннэ.

Л. ОЛЕСОВА

Оройуон үлэнэн хардылары

(Бүтүүтэ. Нинин 1 стр. кор).

Ынады саптары уонна сымаллаһын графика тодус ый түмүгүнэн 97.1 бырыһыан туолла, ол иһиттэн исостотобай сымаллаһа 75.3 бырыһыан. Сымаллаһын графигыттан ордук улаанын Субуруускай аатынан, Эрилик Эриетин аатынан, «Мугудай» совхозтар хаалан иһэллэр. Алтынньы 1 күнүгүнэн туругунан оройуон совхозтарыгар общественнай сүөлүгэ аһааһыт 156678 центнер кормовой единица аһааһын сымаллаһа баар. Биирднн көрүннэригэр ылар буоллаха: 59693 центнер концентрированной аһааһын, ол иһиттэн 24759 центнер комбикорм, 740 центнер турпелс, 54015 центнер сийлээ, 201846 центнер от, 8913 центнер соломо. Бу общественнай сүөлүгэ мунуулаһубут, аһааһыт аһааһын тунуктааһын аһааһын бэлэмнииргэ аналлаах 16 кормоцех баарыттан 10 ара кормоцех үлэнир тургутаах, оттон 29 нормокухнялар бары техникческэй өртүнүн үлэнир кыахтаахтар.

КАПИТАЛЬНАЯ ТУТУУ

Оройуон үрдүнэн государственнай капиталнай уугулар суоттарыгар 3049 тыһ. солк. суумалаах сүрүн фондалар олоххо киллэриллилэр, эбэтэр тодус ыйдаагы былаан 63.0, сыллаагы 23.9 бырыһыан туолдулар. Сүрүн фондалары туһаа киллэрип, ааспыт сый туһааннаах кэмтэтигэр 629 тыһ. солк. аччатылына. Тодус ыйдаах былаан туолууттар Госагропром совхозтара уонна тэриэтэлэрэ 318 тыһ. солк., «Якутводмелиорация» холбоһук 856 тыһ. солк., 13 №-дээх СПТУ 120 тыһ. солк., майы таҕастыыр комбинат 186 тыһ. солк., «Агропромстрой» МПМБ 110 тыһ. солк. суумалаах сүрүн фондалары үлэбэ киллэрбэтэхтэрэ тэстэ.

Тодус ый түмүгүнэн 9206 тыһ. солк. капиталнай тутуу ыһытылына. Көрүлүбүт үнтэн 492 тыһ. солк. ситэ туһааһын баһаа, былаан 94.9 бырыһыан туолла. Ол иһиттэр Саха ССР Министрдарын Советин капиталнай тутууга управлениета 249 тыһ. солк., «Якутводмелиорация» холбоһук 223 тыһ. солк., 13 №-дээх СПТУ 203 тыһ. солк., дыа-уот уонна коммунальнай хаһаайыстыба производственной холбоһука 253 тыһ. солк. үбү ситэ туһааһыттар, ол оннугар

оромуоннуур-тутар учаастак 93 тыһ. солк., Госагропром совхозтара уонна тэриэтэлэрэ 284 тыһ. солк. үбү аһаа тутуулар.

Оройуон үс тутар-тар тэриэтэлэрэ барыта 5346 тыһ. солк., ол иһиттэн бэйэлэригэр куустарынан 4492 тыһ. солк. ба-дэрэстэһэр үлэни толордулар.

Үһүс кварталга 673 кв. метр уопсай нэһинээх олорор дыа, 687 тыһ. солк. сымаллаһын стоимостоох, суунаага 5 тонна сүөлү этин астыыр нуун, «Миддабайы» совхозка 4.4 км усталаах Мыраан — Салыаас Оу өгөһуулаах суол иккис учарата олоххо киллэриллилэр.

СОЦИАЛЬНАЯ САЙДЫ

Тодус ый түмүгүнэн нэһиликэннэргэ 1475.3 тыһ. солк. төлөбүрдээх өгө өгөһулуна. Ити иһиттэн олох-дьаһах өгөтүн оноруу 55.1 бырыһыаны ылар. Төлөбүрдээх өгөнү оноруу былаан 126.3 тыһ. солк. туолбата. Былааннарын сбербанк, ДОСААФ оройуоннаагы комитета, ад-нохатура, оройуоннаагы балыйа, суолу оромуон-нуур-тутар учаастак, рай-но, автонозал, рай-потребсоюз, кулугура от-дела уонна Субуруускай аатынан совхозтан ураты Госагропром бары совхозтара уонна тэриэтэлэрэ толорботтар. Нэһиликэннэргэ биллэр өгөнү олох-дьаһах өгөтүн хаачыһыар комбинат (575.7 тыһ. солк.), оройуоннаагы сибэс уола (224.9 тыһ. солк.), дыа-уот уонна коммунальнай хаһаайыстыба производственной холбоһука (49.4 тыһ. солк.), инно-сность дирекцията (77.8 тыһ. солк.), истарналь-най контура (18.7 тыһ. солк.), 23 №-дээх аптека (10.7 тыһ. солк.) онорол-лор уонна былаан туолуутун хаачыһыаллар. Олох-дьаһах өгөтүнэн хаачыһыар комбинат 575.7 тыһ. солк. өгөнү онорон тодус ыйдаах былаан 105.0 бырыһыан толордо. Нэһиликэннэргэ биир киһитигэр 30 солк. 26 харчылаах өгө өгөһулуна. Толорботох көрүннэрэ: атах таҕаһын, таҕас оромуон, таҕаһы, химическэй кырааскалаһын, кырааска-һын, парикмахерскэй уонна транспорт өгөтө. Комбинат норуот туттар табаардарын ааспыт сый туһааннаах кэмтэтигэр 45.3 тыһ. солк. улаатыннарбы-тын үрдүнэн, тодус ый-даах былаан 15.6 тыһ. солк. толорбото.

«Агротехснаб» пред-приятие 7.1 тыһ. солк.

норуот туттар табаардарын онордо. Табаар 12 норуот былаан тэриэтэ-либэтигэр туорт ара көрүнүн онорор. Үһүс кварталга итин ууну сы-лытар котелтан ураты 20 куб. метр быһыллы-батах (необрезной) халта-һын хайытылан бөлөм-нөнэ.

Райпотребсоюз тодус ыйдаах былаан 107.0 бырыһыан толорор, бары-та 17917.1 тыһ. солк. суумалаах табаары, боро-дууканы аҕыттан. Бу иһиттэн 1455.2 тыһ. солк. итирдэр утах аһаа-һын, эбэтэр уопсай эр-биртэн 8.1 бырыһыан аҕы-ты аһааһын ылар. Тодус ый түмүгүнэн нэһи-ликэннэргэ хас биирднн ки-һитэ маһаһыттан орто-туман 941 солк. 91 хар-чылаах табаары аһаа-һа, эбэтэр, майга 104 солк. 65 харчылаагы.

Госагропром совхозта-ра табаар эргирин бы-лаан 59.6 бырыһыан толорон, 244.5 тыһ. солк. бордодууксуйаны аһааһы-тылар. Ситэ аһааһын та-та 165.5 тыһ. солк. тэп-постэ.

Лесхоз нөмө ха-һааһыстыбатыгар 6 тыһ. солк. табаар эргирин былаан тэриэтэлибэтиг-тэн биир да солкуобай-даах табаар аһааһыма-та.

Алтынньы 1 күнүгүнэн туругунан оройуонга 8 кооператив баар. Олор-тон «Прогресс» (Сылат орто оскуолата), «Сай-ды» (Маралаайы бөлү-лөгө) тодус ый устата үлэни, өгөнү толоруу-тан уонна бордодууксуйа-ны батарыттан биир да солкуобайдаах төлөбү-рү ылбатылар, эбэтэр ха-һын да үлэ ыһааһыма-та. Үлэни, өгөнү толо-рууттан уонна бордоду-уксуйаны батарыттан «Чульман» кооператив 275.0 тыһ. солк., «Ны-дэли» 87.0 тыһ. солк. (иккис Чурапчы сэл.), «Заря» (Маралаайы) 24.6 тыһ. солк., «Яскал» (Уһун Куо) 93.5 тыһ. солк., «Сайды» (Кизил-ни) 41.0 тыһ. солк., «Школьник» (Чурапчы орто оскуолата) 2.6 тыһ. солк., барыта оройуон үрдүнэн 523.7 тыһ. солк. төлөбүрү киллэриллилэр.

Бу иһиттэн туох баар ороскуоту табаарыт нэ-нэ, госбантан ылаады-быт кредит киллэри-н туран, кооперативтар бас-бизиллэригэр оройуон үрдүнэн 432.7 тыһ. солк. хааларылына. Бу до-хуоттан 286.6 тыһ. солк. кооператив үлэһиттэри-гэр хамнас быһытынан тоһоно, ол иһиттэн кооперативтар бэйэлэригэр чи-лиэһиригэр 258.1 тыһ. солк. суумалаах хамнас фондата тоһоно. Тодус ый түмүгүнэн коопера-тивтар бэйэлэригэр чи-лиэһи ылаагы орто хам-наа 462 солк. тигэстэ.

В. ПЕРМЯКОВ,
статистика оройуон-наагы отделын ст. экономиста.

КЭЛНН санаатааха, 1960-с сыллар эр-гич колхозтарга тра-кторынан тутуу, оттуу-манын тыматан сыар-ба тийээн киллэрэр эби-бит, оту буоллаһына — биир онуук. Итинник суол-суол сымаллаһын тэ-йэргэ, бука, элбэх кү-дүмүл, бирчэ, сыра-сыл-ба барахтыыр эбэтэ буо-луо. Ол эрэри оччотто-бу колхозтаахтар барах-саттар ханнык да үлэбэ көхтөрө-нэһиэргэ, түмсүү-лэргэ, кыаһылааһа-хотол-лоро, мин санаабар, би-лигинтэлэр хайдах эрэ ордук курдук.

Олохторо баргара сай-

лобур, бу кэмгэ Ната-ша Чарана, Сарбай Урдэ, о. д. а. бааһыналар нэ-нэтиллэн солоһон оҕо-буллубуттара. Тракто-рист Петр Алексеевич Старостинныын кыһына-ры-сайыһыгар бииргэ сымдаһын, олуэ таһаан үлэһиригэр туһунаан кы-һынар, Кинилэр Дмитрий Петрович Лазарев салы-татынан үрэхтэр ситэ-рин солоһон онорбут бы-һа суолларынан билгини үгүстэ тигэстэн эрдэхтэ-р буолуо.

Егор Дмитриевич кэ-лнн порубуулатын туру-гунан трактортан уура-йарыгар күһэллэбитэ. Бу

бу рационализатор-меха-низатора Иов Афанас-евич Половтуун бииргэ ПКА-1.5 (почвообрабаты-вающий комбинированный агрегат) сити таҕастыыр агрегаты онорбуттара республикада киникн би-һирэнэ. Бу агрегат ту-һунаа «Кыһа», «Сага олох», «Коммунист» ха-һааттар, чертёжун бача-от-тон туран, сийлини су-руйбуттара. Республика Госагропрома суббалаһи-нинэн рационализаторлар агрегаттарын салгыи тул-сараһ онордулар. Быйыл Чурапчытаагы «Агро-техснаб» ПКА-1.5 агре-гаты онорбуттунан Суна-тар, Амма, Муюна оро-йуоннара, «Манган» сов-хоз уонна Карл Маркс аатынан, «Вахсы» сов-хозтар аһааһааһын туһа-налар. Агрегат элбэх сыллаах от үүнэр сирин таҕастааһына аналлаах, Биир Т-150 маарылаах трактор үс суол үлэни (хорутар, быгарытар, ка-токтуур) толорор. Май-нык үлэһиттэригэр 2 ме-нанаан 8 гектар сити оҕо-руохха сол, Оройуон сов-хозтара икки сылтан бөр-тэх элбэх сыллаах оту үүннэрин барыстааһын, бу от «амтанын» билэн, эрчимнээхтик малаан үүн-нэрэ эрэллэр. Сити та-һастыыр агрегат аркти-най коллективтарга, ба-дэлинай хаһаайыстыба-тар эмэ элбэх көдүүбү аһааһын сөбө даһааста-һа.

Кини сылаах үлэ-тэ Саха АССР Верхов-най Советын Бочуотунай грамотатынан бэлэтэ-мнэ. Бүтүн Россиятаагы социалистическэй куот-лаһы кыһаһылааһын аһааһын 2 төгүл наҕа-раадалаһымта, ВОИР об-щество Кини советын үгүс грамоталарын тул-пуга.

Феофановтар сахалыи сирдэх-майгылаах сүр-дэх сымары-сымнааһы-маллар. Ылал иһэ — Ма-рия Герасимовна оро-йуоннаагы от-уут комби-натыгар үлэһитэ, би-лигин ээһэ бочуоттаах сымнааһына олорор. Олорор алтын үлэ-үр-рэх үлэһит сымлаар-дьон. Оксана Чурапчы-таагы оҕо спортивной интернат оскуолатыгар фельдшер. Артур — рес-публика биллилээх бы-һыа, Саха государствен-ной университетин физическэй факультетин преподаватель. Татьяна — Якутскайга өбө тэриэтэ-тигэр фельдшер. Дми-трий — Автобизнесайдаагы гражданавай авиация лет-цаи училищетын үһүс курсун студента. Мария Алтайдаагы медицинскэй институт үһүс курсугар үөрөнөр. Саамал кыраа-ра Егор, быйыл Совет-скэй Армия кызыттан сулуусалаан кэлэн, урут үлэһит «Агропром-строй» МПМБ-гар тутууга үлэһит.

Дьэ, ити курдук Фео-фановтар туһаах хатаары-чылардаахтар, бэйэлэрин үлэһиттэн, тус олохто-рунан дьонго-сиргэ дьонун холбурга сым-лааллар.

Т. КАРДАШЕВСКАЯ.

Биримэни урутаан...

дарын туһутар, нэрдэ-сырдыкка тардыһар ыра-санааларынан салыттаран үлэһиттэр, салгыттан-са-һа сийлиһиллэр дьулу-һаллара. Тыа хаһаайы-стыбатын үлэтигэр бары са-һааһыгар республика үрдүнэн бастың опыт тарбатыллан, дьин дьы-ланан олоххо ийирэн иһэр буолан, бордодуук-суйа оноруулаах, техника-ны, кыаһы күүһүн көдүүс-тэхтик туһанын сылта-һын үрдээн иһэр. Оро-йуонга билгини оччотто-бу үлэ ийирбиллэрэ сорох көрүннэргэ хатыһана иһиттэрэ даһаны итиннэ-хэ туһу буолуохтарын сөп.

Бүтүн мин нэһиэр и-нинн оройуона ити сыл-ларга күөгдөр күэ, үлэһиттэр хамсырын үгэһэ ата.

20 савастаах колхоз-таах уол Егор Феофанов механизатор буолар ба-дэтин төрөбүт-үсөкэ-бит Хадаарытан ийирэн Чурапчытаагы МТС бо-руогун 1955 сыллааха аан мангай аһааһыма-та. Баастаан үлэтин ийи-атах хара үлэтин саба-даһыта, ийиттэн оҕу-нуохха уймааһыта. МТС салалтата уолу 1957 сыллааха Якутскайга ме-ханавация оскуолатыгар үөрэххэ ыһааһыта. Ити үөрэһин бүтэрин меха-ник-комбайнер идэтиг-эһэн 2 сыл устата нөм-бэһингэ үлэһитэ. Оч-чолорго МТС-ка аһааһы-тыт трактористтар курста-рын бүтэрин, аны трак-тор тэһиһин туллууга. Мангай, ДТ-54, кэлин үкүс Т-100 тракторы-нан тыаһын солоһунта, бааһына сирин, суолу онорууга 10 сыл тохто-ло суох урдук таһаа-рылаахтык үлэһитэ. Кырдык, ити кэмнэргэ колхозтарга баһыһына, оройуонга суолу, быһы-ты онорууну барытын РТС (МТС аны итинниг авттанар буолуута) хаач-чылаар.

Аан бастаан Үлэ Кы-һыл Знамта орденнаах трактористка В. М. Хо-манова сменнигинэн үлэһит кэмнэрин күн бүтүн күндүтүк саныыр, ахтар. Онтон кэлин бэйэ-тэ ийинин солбуйбут. Хо-

нөмтөн 20-ч сыл устата, быйыл бочуоттаах сым-нааһын таһаар дьирэ, «Агротехснаб» предпри-тия оромуоннуур маста-рыскаһыгар үлэһит кэллэ. Слесарынан, меха-низированнай эторат ме-ханитар, биригдэһиригэр тийэ араас суол дуоһу-настарга бэйэтин үлэти-нэн, дьокоруу толору ту-һаан бүтүн коллектив ки-һи туттар, ытыктанар үлэһитэ буолбута. Оро-йуонмут бастагы радио-нализатордарыттан биир-дэстэрэ, 40-тан таһа ра-ционализаторскэй этнэл-ри киллэрдэ. Бадаһан үкүсүлэрэ олоххо киллэ-риллэн, ону бигэртээр свидетельстволарга а. р.

Хас да сылааһыт Ленинградскэй уобалас ормунууру заводтунан Чурапчытаагы «Селько-техснаб» аадырыстанан сурук тийээн кэлбитэ. Ол сурууна рационализа-тор Е. Д. Феофанов Т-100 тракторлар двигателлэ-рин ормунууругэ аһаан онорбут стандартын черте-һун ыһааһыттаргар көр-дөһөн суруйбут этилэр. Стенд чертеһун ыһааһы-тара, Сотору буолат киһилэр Егор Дмитри-евичтарын рационализатор-скэй этнэгэ заводка ту-һанылан эрэрин, проэк-товодство көдүүһүн ту-һунаан махтаан суруй-буттара.

Билигин совхозтарга К-700 маарылаах нө-мүөл куустатх трактор-дар үгүстэр. Бу техника туран хаалар түбэлтэти-гэр үлэ-хамнас атахта-һыан, күдүмүл да су-түөн сөп. Билигин тыа-һын усулуобуйаһыттар трактор үкүсүгэр собоот-танан биирбэт «мары-лаах», аккумуляторын күүһэ доһонук эстэр. Мангай баһаһыаннааһын таһаар суолу Егор Дми-триевич тобулан турар. Онуча кини ДТ трактор ПД-10 пусковой двигате-ли олоһубута. Билигин үгүстэр бу нымнан тут-таллар. Мантан да аһаан бочуунаах мандыр ра-ционализаторскэй этнэл-рин, суббэлэрин эбэтэр ааһааһа сөп.

Егор Дмитриевич биир-идэһиһинин Таатта оро-йуонун «Сайды» совхо-

«Раменский» комбинат бордодууксуйата

Московскэй уобалас. «Рамен-скэй» үүт комбинатыгар күнүстэ 40-нуу тонна үүт астанар. Манган Москва уонна Московскэй уобалас маһаһыһыгар прилавоктарыгар стерилизованнай үүт, кефир, сүө-гэй, творог, сыр таһаһын быһааһа кинирэллэр. Буолаары буолан бо-

родууксуйа хас биирднн көрүгэ хастым эмэ ааһынан оноруулаан таһаар. Билигин комбинатка кура-нах үүтү онорон табаары сым-лааһы киллэрэллэргэ бэлэмнээр. «Аныгылыи үрдүк онорууто-лаах оборудование ордук элбэх бо-родууксуйаны онорон таһаарар

кыаһы бээр. Ол тыһан баран кини кыаһатын толору туһаныаһы сыһе аһаас кэмчигэ атаһыттар, — диир үүт заводун кылааһынай иһкениэр Аркадий Владимирович Пономаренко.

Синиэһа: «Раменский» үүт комбинатын бордодууксуйатын кө-рүннэрэ.

С. Мажонтов фотота. (ССТА фотохрониката).

